

L'ÀLIGA PETITA DE REUS

L'ÀLIGA PETITA DE REUS

1. PRESENTACIÓ DE L'ENTITAT
COL·LECTIU REUSENC D'ACTIVITATS CULTURALS -CRAC-

2. RECUPERACIÓ DE L'ÀLIGA DE REUS.

3. RECUPERACIÓ DELS CAVALLETS DE REUS.

4. L'ÀLIGA PETITA DE REUS

4.1. OBJECTIUS I NECESSITAT DE CREAR

L'ÀLIGA PETITA DE REUS

4.2. CONSTRUCCIÓ

4.3. MÚSICA

4.4. DANSA

4.5. VESTUARI

4.6. PROTOCOL I INCORPORACIÓ AL SEGUICI

4.7. PRESSUPOST

4.8. FINANÇAMENT

4.9. DONACIÓ A LA CIUTAT

1. PRESENTACIÓ DE L'ENTITAT COL·LECTIU REUSENC D'ACTIVITATS CULTURALS -CRAC-

El CRAC és el Col·lectiu Reusenc d'Activitats Culturals que neix l'any 1992. L'entitat, sense ànim de lucre, va ser creada per un grup de joves de Reus vinculats des de feia anys a la vida cultural de la ciutat.

Amb tota una sèrie de projectes, el primer que posem en funcionament és la recuperació d'una figura del Seguici festiu de la ciutat, l'Àliga de Reus, que va ser presentada el 26 de juny del 1996.

Dins el projecte de recuperació de l'àliga, col·laborem juntament amb Carrutxa amb l'edició del llibre, "L'àliga de Reus" l'any 1996.

El juny del 1998 tornàrem a posar en escena un altre projecte, la recuperació del Ball de Cavallets de Reus.

També dins de la campanya de recuperació del Ball de Cavallets, vàrem dirigir, produir i realitzar un disc compacte amb les melodies en el que es recopilaven les músiques de tot el seguici festiu que estava en actiu fins al 1998 i que vam anomenar "Festa Major de Reus".

En l'actualitat s'està treballant en la creació de l'Àliga petita de Reus.

2. RECUPERACIÓ DE L'ÀLIGA DE REUS

L'Àliga, incorporada a la festa major el 1996 per iniciativa de dues entitats reusenques -Carrutxa i el Col·lectiu Reusenc d'Activitats Culturals (CRAC)-, és propietat de la ciutat i la fan ballar membres del CRAC.

Un símbol del poder

Podem situar l'àliga en el conjunt de personatges, balls i danses característics dels següents festius catalans. L'àliga sol anar en un lloc destacat dels següents i el seu ball és, generalment, molt solemne.

L'àliga era un símbol del poder. En el bestiar popular, cenyir corona és pràcticament reservat a les àligues i els lleons.

El seu simbolisme es fa palès per les prerrogatives de què gaudeix: és l'únic entremès que pot ballar a l'interior de l'església, el seu lloc a les processons és el d'honor -és sempre el més proper a la custòdia o a la imatge del sant- té la funció de rebre els hostes més importants i la seva salutació és senyal d'homenatge.

L'antiga àliga de Reus

L'àliga reusenca és documentada des del 1627 i va sortir fins al 1738, amb algunes intermitències. S'ha dit que el seu ballador havia de ser un mestre de dansa. Aquesta és una circumstància que apareix explicada algun cop -per exemple, el 1683- i, en tot cas, hi ha indicis que el ballador havia de comptar amb una certa qualitat. Ens ho fa pensar el fet que, a diferència dels gegants i la mulassa que són ballats per treballadors municipals, el ballador de l'àliga canvia sovint i encara, algun cop, es va a cercar fora vila. Cal dir, però, que l'àliga també és portada alguns cops per la mateixa colla encarregada de treure al carrer els gegants.

Entre 1627 i 1640 va sortir amb certa regularitat. Després d'un període sense sortir i sense festes -guerra, epidèmies- el 1683 fou necessari refer-la ja que es trobava molt deteriorada. Aquell any va participar en la solemnitat del trasllat de la imatge de la marededéu de Misericòrdia, que es trobava a la vila des de 1652, al seu santuari. D'aquesta festa es conserva un testimoni que ens indica el paper cerimonial de l'àliga, ja que en passar la processó per la plaça del Mercadal, on l'arquebisbe de Tarragona contemplava el seu pas "davant de sa Il·lustríssima, en casade Joseph de Simó, se cantà sonorament i s'i dansà la àguila molt destrament" Fins a la guerra de Successió, l'àliga seguí sortint, amb alguna intermitència potser provocada pel seu deteriorament.

L'àliga a la festa

L'àliga de Reus era daurada i, al cap, duia corona reial. Portava un colomí viu al bec i un bastó de comandament sota l'ala. Portada per un sol ballador, que en algun moment hauria estat un mestre de dansa, el seu ball era solemne i s'emprava per saludar les autoritats i els personatges notables.

L'acompanyament musical de l'època anava a càrrec de les cobles de ministrils que pagava el municipi. No coneixem una tonada específica per a la seva dansa. A Reus, les sortides de l'àliga apareixen, com a mínim, documentades en tres festes: el Corpus, les festes majors i les solemnitats cíviques o religioses. De vegades -si més no, cap a finals del segle XVII-, també va sortir per les festes patronals de la confraria de Sant Isidre i Santa Llúcia, tal com també ho feren els gegants i la mulassa, en aquest cas, tots a càrrec de l'esmentada confraria.

En l'actualitat, l'àliga reusenca compta amb dos balls, el curt i el llarg, de tonada semblant, que s'interpreten en moments determinats de la festa a tall de salutació o com a dansa de lluïment.

L'àliga actual és obra de Manel Llaurador i és una nova creació –no es conserva cap iconografia de l'àliga desapareguda al segle XVIII– que segueix l'estil de les àligues tradicionals catalanes. Les tonades de la seva dansa –de la qual n'hi ha una versió curta, per saludar, i una de llarga, per ballar al mig de la plaça– i l'adaptació de toc de processó són de Jesús Ventura. La música és interpretada per una formació de cobla.

Més enllà de la seva funció representativa i protocol·lària, d'ençà del 1996 l'Àliga s'ha guanyat un lloc ben destacat dins de la festa per l'estil alhora festiu i enèrgic amb què executa els seus balls, convertint moments de la festa, com ara la tornada del seguici després de la processó, en episodis d'esclat festiu.

3. RECUPERACIÓ DELS CAVALLETS DE REUS

Cap al 1996, després de la recuperació de l'Àliga de Reus, el Col·lectiu Reusenc d'Activitats Culturals (CRAC) es proposa la recuperació del Ball de Cavallets. Amb l'ajuda de Carrutxa i de Josep Bargalló (que va realitzar la coreografia del ball), es va dur a terme una tasca de recerca de la documentació antiga per tal que el ball fos el més semblant possible al que va existir. Es trobaren nombrosos materials que van possibilitar una reproducció fidel del ball que existí: les notes d'Andreu de Bofarull sobre les danses antigues de Reus (acompanyades de dibuixos com el següent), les

descripcions del Gremi de Blanquers, els rebuts de reparacions dels cavalls i de la indumentària...

El Ball de Cavallets actual es va presentar el 21 de juny de 1998, a la plaça del Mercadal, amb l'apadrinament de la Mulassa i els gegants Moros de Reus.

Els cavallets són obra de l'escultor Manel Llaurador. La indumentària fou dissenyada per Cal Figueres. Antoni Mas de Vila-seca va fer les espases i la maça del macer, i els cascs foren realitzats pel mestre llauner i bronzer Ramon Boix, de Girona. La Raspalleria Industrial Reusenca Fontboté aportà el pèl autèntic de cavall, i Jordi Franquet realitzà totes les corretges. De la música se n'encarregà Daniel Carbonell, que aranjà una melodia tradicional recollida per Andreu de Bofarull. La formació que acompanyà el Ball de Cavallets el dia de la seva estrena fou una cobla d'oboès.

Nota: els textos estan extrets de fragments d'Ezequiel Gort i Salvador Palomar junt amb una elaboració pròpia.

L'ÀLIGA PETITA DE REUS

4.1. OBJECTIUS I NECESSITAT DE CREAR L'ÀLIGA PETITA DE REUS

Tal i com ja s'ha fet en altres ocasions, exposades anteriorment, el CRAC es proposa com entitat a donar llum i tutelar la creació de la nova figura del bestiari reusenc que s'incorporarà al seguici petit de la ciutat.

Els motius que ens mouen a aquest fet són principalment l'elevada demanda que existeix actualment a la nostra ciutat sobre aquest element festiu i en segon lloc per la creixent participació d'infants al seguici, que tot fa preveure que anirà en augment.

Així doncs, com a entitat ens marquem l'objectiu de crear un nou element festiu a la ciutat que s'incorporarà al seguici petit. Tutelar-lo des de la seva creació; construcció, aprenentatge de les danses, posada en escena i coordinació dels seus portadors.

La necessitat de crear l'àliga petita de Reus ve donada per les circumstàncies actuals, on la gran participació i acceptació que està tenint el seguici petit de Reus entre els infants i famílies, fa preveure un augment d'elements d'imatgeria, danses i bestiari; per tant, no s'entendria una absència de l'àliga, ja que aquesta representa el poder, solemnitat i dignitat de la ciutat.

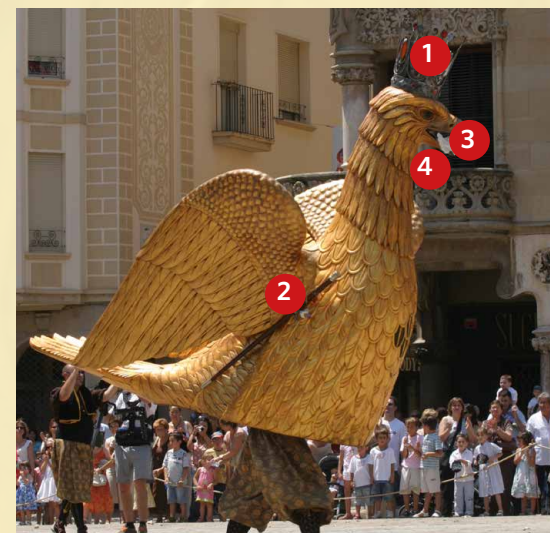
4.2. CONSTRUCCIÓ

La construcció de la nova creació de l'àliga petita de Reus ha estat encarregada a l'escultor Manel Llaurador. La seva dilatada experiència en creació i construcció de bestiari i imatgeria festiva l'avalen.

La pintura i aplicació de pa d'or anirà a càrrec del pintor Jaume Biosca. La seva empresa té gran experiència en pintura decorativa i tècniques específiques en aquest tipus d'aplicació.

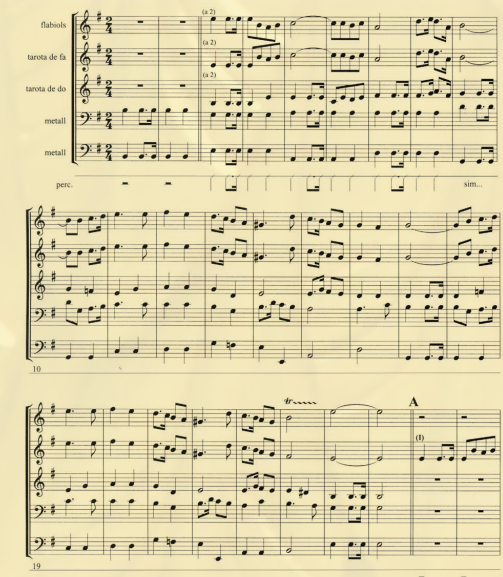
S'ha comptat amb aquestes dues persones perquè ja es va confiar amb ells en la creació i recuperació de l'Àliga de Reus i el resultat va ser més que satisfactori, afegint que tots dos són artistes de la ciutat.

- 1- La Corona.
- 2- Bastó de comandament
(La bara de mando).
- 3- El colom.
- 4- El Pom de Flors.

4.3. MÚSICA

L’acompanyament musical antigament anava a càrrec d’uns ministrils, en l’actualitat va acompanyada per una cobla. Aquesta serà la composició del seu acompanyament per l’àliga petita i les músiques utilitzades seran les mateixes que l’Àliga de Reus: la Marxa de l’Àliga, el Ball Solemne Curt i el Ball Solemne Llarg i Toc de Processó. A més de les músiques festives que la cobla en qüestió tingui dins del seu repertori i encaixi amb l’element i el que significa i una peça propia tipus la Marxa de l’Àliga que s’encarregara a l’Eduard Sendra.

4.4. DANSA

Es pot diferenciar de la resta d’elements festius que l’Àliga té uns moments específics per a la realització i presentació de les seves danses.

Aquestes són el Ball Solemne Curt, el Ball Solemne Llarg i el Toc de Processó, amb una coreografia concreta.

Es pretén mantenir el mateix tipus de dansa per a l’àliga petita tot i que les circumstàncies s’hauran d’adaptar als esdeveniments.

Pel que fa a la Marxa de l’Àliga és de lliure coreografia per a lluïment del seu portador.

4.5. VESTUARI

El vestuari que mantindrà l’estructura i format igual per als portadors que els portadors de l’Àliga de Reus anirà a càrrec Josep Maria Casas del “Barato Confeccions”.

Aquest estarà format per:

- Camisa de punt marró amb canalé
- Pantaló brocat or amb la rosa de Reus
- Faixa negra
- Mitjons calats negres
- Espardenyes de 7 betes marrons
- Tovallola negra amb vies d’or
- Bossa amb cinturó per la cintura

4.6. PROTOCOL I INCORPORACIÓ AL SEGUICI

Com marca el Protocol del Seguici Festiu de Reus l’Àliga és l’element que “va en darrer lloc just per davant de les autoritats, custodiant la imatge del Sant o ser l’únic element en disposició d’entrar i ballar a dins l’església”. Així doncs, l’àliga petita té el seu lloc d’honor reservat dins del seguici.

Les sortides seran:

- Per Corpus : Dissabte matí
- Sant Pere: El dia 27 de Juny (seguici petit)
- Misericòrdia: El dia 23 de setembre (seguici Petit)

Els seus balls solemnes es realitzaran segons marqui el moment, davant del consistori, imatge del Sant, dins de l’església o en honor a personalitats convidades. Es mantindrà la salutació com a homenatge

4.7. PRESSUPOST

Construcció de l’àliga petita	6.000 €
Corona	1.500 €
Aplicació pa d’or	2.000 €
Vestuari (12 portadors)	3.500 €
Difussió i altres	2.000 €
Festa de presentació	3.000 €
IVA 21%	3.780 €
Total àliga petita	21.780 €

4.8. FINANÇAMENT

Tal i com s'ha fet sempre des del CRAC, s'intentarà cobrir les despeses de la creació de l'àliga petita i els motlles per treballar a les escoles amb finançament popular, col·laboracions d'empreses sensibilitzades i capital privat.

Aquest finançament tindrà el reconeixement públic, en un acte especial de presentació a tota la ciutat.

Hem de fer èmfasi en la necessitat que aquest finançament es pugui arribar a cobrir essent conscients de la situació de crisi econòmica mundial que estem vivint, per aquest motiu som molt curosos en la serietat d'aquest punt.

Apadrino l'Àliga petita de Reus

Subscripció popular:

Ploma	Bec	Ala	Colom	Corona
5 €	100 €	1.000 €	2.000 €	3.000 €

Fes-te una foto amb la ploma i penja-la a instagram o facebook de l'Àliga petita amb el hashtag #apadrinoaligapetitareus

4.9. DONACIÓ A LA CIUTAT

Tenim en estudi algunes fórmules d'agraïment envers les col·laboracions un cop el projecte hagi arribat al final. Una d'elles serà publicar en un diari la relació de persones, entitats i empreses que hagin fet la seva aportació. També es farà entrega d'un record commemoratiu en un acte públic.

Per acabar, volem fer-vos esment que aquest treball el portem a terme un grup de persones que treballem desinteressadament per una causa comú: Reus. El fet que no existeixi lucre en aquest treball mostra que fem la feina perquè ens agrada, de bon grat. També volem agrair-vos el suport que ens podeu o ens hàgiu pogut donar, i, en tot cas, l'atenció i l'interès amb què ens heu rebut.

**Tots plegats
aconseguirem
l'Àliga petita de Reus
per a la ciutat**

**Tots plegats
aconseguirem
l'Àliga petita de Reus
per a la ciutat**

CRAC

**Col·lectiu Reusenc
d'Activitats Culturals**

ÀLIGA DE REUS

CRAC

Col·lectiu Reusenc d'Activitats Culturals

C. d'Aleus, 5 baixos - 43201 REUS

crac@cracreus.cat

ovni"
comunicació visual

col·labora desinteressadament
amb la campanya 'L'Àliga petita de Reus'.